

Protokoll 2020-09-03

Hållbarhetsdialog möte 2

Deltagare

Johan Engström, Hembla

Stefan Sand, HSB Södertälje

Karl Samuelsson, Telge Fastigheter

Ann Björnsjö, Telge Nät

Marcus Lindvall, Telge Nät

Monica Vahlberg, Telge Nät

Maria Kullberg, Telge Nät

Pontus Werlinder Telge Bostäder, Telge Hovsjö

Jan Kristensson Nykvarnsbostäder

Agenda

- Presentationsrunda deltagarna
- Protokolljusterare utses (Karl Samuelsson, Telge Fastigheter)
- Uppföljning och utvärdering av klimatarbetsplan
- Förslag till ny klimatarbetsplan
- Fastställande av ny klimatarbetsplan

Inledning

Telge Nät berättar att Klimatdialogen lokalt kommunicerats som Hållbarhetsdialogen och att syftet är att gemensamt uppnå en minskad klimat- och miljöpåverkan på lokal nivå och att det sker hållbart.

En återkoppling kring första mötet och vikten att se klimatfrågor i ett bredare perspektiv presenterades.

Marcus tog exemplet med glasullisolering där bostadsbolagen idag inte funderar över klimatpåverkan från tillverkningen som sker med fossil naturgas detta då isoleringen ger klimatnytta sätt i ett bredare perspektiv där energin som sparas räknas in och överväger utsläppen vid tillverkningen.

Som fjärrvärmebolag vill vi att kunderna skall ha samma breda perspektiv på avfallet i fjärrvärmen och se att även om utsläpp sker när avfallet tas omhand och energiåtervinns så undviks större utsläpp jämfört med alternativ hantering av avfallet.

K.S.

Lokala klimatarbetsplanen presenterade för utvärdering

Kortsiktiga:

Fortsätta arbeta aktivt med klimat och miljöfrågorna.

Kommentarer från kunderna:

Arbetet pågår och prioriteras i företagen.

Telge utreder kostnaderna för att avskaffa de fossila bränslena (fossil olja).

Kommentar från Telge: Söderenergi som producerar värmen har skrivit under färdplan: Uppvärmningsbranschen där fossila bränslen skall avskaffas till 2030. Konvertering av en panna är planerat att påbörjas sommaren 2021.

Långsiktiga:

Bostadsbolagen minskar klimat och miljöpåverkan från nybyggnation.

Kommentarer

Telge Fastigheter: Lagkrav för klimatpåverkan nyproduktion 2022 även miljöbyggad tar in fastighetens stommes i beräknad klimatpåverkan. Målet är idag att jobba för att uppfylla lagkravet 2022.

Nykvarn bostäder: Ny organisation så vi har ännu inte börjat jobba med frågan men ser behovet då det kommer som ett lagkrav.

Telge Nät: Viktigt att se till alla hållbarhets aspekter vid nybyggnation så tex. bostäderna blir energisnåla men för dyra för många att bo i. Även så behöver vi se till vilka resurser som sparas när husen byggs extra energisnåla. Blir det stora fossila utsläpp från betongindustrin för att bygga ett energisnålt hus som sedan spara in energi som inte skulle medföra fossila utsläpp så kanske det ej finns någon klimatnytta.

Bostadsbolagen förbättrar värmestyrningen så onödig energiförbrukning kan undvikas.

Kommentarer

HSB: Alla Bostadsrättsföreningar är intresserade av att sänka sina kostnader men många tekniker faller ofta bort då investeringen blir för stor. Idag ser vi tex. att solel system som för några år sedan var för dyra kommit ned i pris och börjar bli intressant för investering. Möjligheten för att mäta individuellt varmvatten och i vissa fall även kallvatten har visat goda resultat men mäta värme är mycket svårare då lägenheten placering, grannes temperatur etc. gör det orättvist. Är svårt att ändra beteende hos boende.

Hembla: Vi har investerat i individuell varmvattendebitering och fått bra besparingar i vissa fastigheter men sämre i andra. Svårt att nå fram att man inte kan slösa med varmvatten som man alltid gjort.

Telge: Varmvattendrivna vitvaror har innan varit ett problem med att lägenhetsinnehavare som tex kopplade sin diskmaskin på varmvatten sluppit att betala men nu med individuell varmvattenmätning så finns inte det problemet längre. Vi rekommenderar inkoppling av varmvattendrivna vitvaror då vi ersätter direktvärme med el med fjärrvärme vilket är resurssnålare och bättre för klimatet.

K. S.

Del 2: Handlingsplan och åtgärder

Bostadsbolagen ser över hur det går att jobba med att minska klimatpåverkan från nybyggnation och vilka system för uppföljning och utvärdering som finns tillgängliga. Resultaten rapporteras åter vid nästa hållbarhetsdialog.

Återkoppling: Många företag har börjat jobba med frågan då lagkravet kommer.

Telge Bostäder: Viktigt att ta tag i frågan tidigt så det inte bara kommer handla om att uppfylla kraven utan att byggnationens klimatpåverkan kan vara med och styra var klimatåtgärder skall sättas in mest kostnadseffektivt i alla verksamhetens områden. Det finns kanske åtgärder som ger bättre nytta inom annat område som vi idag missar.

Telge Nät: För att hitta insatser som kan ge en minskning på klimatpåverkan så har vi kommit fram till att det inte är produktivt att tänka gränser så som kommungräns, län etc. utan istället se var råddigheten finns och att börja granska de besluten som innebär högre kostnader för bolaget först då de troligtvis har störst klimatpåverkan.

Bostadsbolagen lyfter frågan om hur väl nuvarande värmestyrning av fastigheterna fungerar och diskuterar internt vilka förbättringsmöjligheter som finns.

Telge nät: Telge Nät erbjuder smart värmestyrning som energitjänst för att minska onödig energiförbrukning. Test med 10 fastigheter påbörjad och resultat förväntas till april.

Nykvorn bostäder: Vi har börjat se över vår nuvarande styrning men på grund av pensionsavgång är arbetet lite försenat. Vi ser möjligheterna att få hjälp med energitjänster av våra fastigheter.

Gemensamma åtgärder för minskad klimat- och miljöpåverkan

Telge näts förslag

- Sänkta returtemperaturer
Nya prismodellen ger ett ekonomiskt incitament att sänka returtemperaturen.
- Minskad onödig energiförbrukning med förbättrad klimatstyrning av fastigheterna.
Telge testar och kommer lansera tjänsten smartvärmestyrning våren 2021.
- Minska användningen av fossilbränslen
för fjärrvärmeproduktion.
Söderenergi är på gång och har målet att konvertera en panna till sommaren från fossil olja till bioolja.
- Arbeta aktivt med avfallsfrågorna i ett scope 3-perspektiv.
Telge jobbar aktivt på frågan och försöker lyfta in den i redovisande system etc.

Förslag på ny lokal klimatarbetsplan

Laget runt förslag

HSB: Är intresserade av eventuellt samarbete kring smart värmestyrning. Marknadsför själva ett system och är intresserade av att optimera utifrån effektstyrning i nätet. Många fastigheter med äldre styrning som ej är uppkopplad. Viktigaste för BRF är att hitta åtgärder som sparar pengar.

Hembla: Har bra erfarenhet av effektstyrning och effektvakter och hoppas att det kommer mera av de lösningarna. Styrning har skett vid samband med duschning på morgonen för att minska effekttoppen. Är intresserade av energiuppföljning, energistatistik, och att sätta upp energimål.

Nykvarnbostäder: Att styra uttagen av energi är något vi behöver titta på mer framöver och hur tex el och fjärrvärme påverkar varandra. Styrning av effekten till fjärrvärmerna är intressant.

Telge Fastigheter: Har testat temperaturstyrnings system med erfarenheten att många fel i fastigheten upptäckts med den nya kunskapen. Ser att det finns möjlighet att sänka returtemperaturen i beståndet, bra nu att incitamentet kommer med nya taxan. Hur kan vi få renare fjärrvärme? Hur kan vi bidra i avfallsfrågan? Vi följer upp avfallet i våra projekt och har avfallssortering i våra fastigheter och jobbar aktivt i frågan men kan säkert göra mer.

Telge Nät respons: Vi arbetar för att fjärrvärmekunderna inte skall bära ansvaret för samhällets avfall och att klimatpåverkan från fjärrvärmerna då kommer ligga nära noll i utsläpp. Samtidigt tittar vi på system för ett vidare perspektiv som tex tidsstegen som IVL tagit fram vilket använder ett framåtblickande konsekvensperspektiv vilket ger negativa utsläpp för avfall där alternativet ger större klimatpåverkan.

Telge bostäder: Beteende hos de boende är en viktig att jobba med. Önskar jobba med LCA ur ett större perspektiv över fler områden vilket kommer kräva stöd för tankesätt vilket kanske kan komma från fjärrvärmebolena. Tycker att avfallsfrågan är jätteviktig och jobbar aktivt med den. Önskar utreda om vi kan tänka annorlunda i frågorna kring avfallsfrågorna.

Nedanstående förslag på förändrad klimatarbetsplan.

Del 1: Kort- och långsiktiga klimat- och miljömål

Kortsiktiga:

- Fortsätta arbeta aktivt med klimat och miljöfrågorna ur ett livscykelperspektiv.
- Telge påbörjar avskaffandet av de fossila bränslena (fossil olja).

Långsiktiga:

- Bostadsbolagen minskar klimat och miljöpåverkan från nybyggnation.
- Bostadsbolagen förbättrar värmestyrningen så onödig energiförbrukning kan undvikas i befintligt bestånd.

Del 2: Handlingsplan och åtgärder

- Telge nät presenterar utfall från testet med smart värmestyrning (NODA) vid vårens klimatdialog. Produkten förväntas lanseras till hösten 2021.
- Bostadsbolagen ser över hur det går att jobba med att minska klimatpåverkan från nybyggnation och vilka system för uppföljande och utvärdering som finns tillgängliga.

ks.

- Bostadsbolagen arbetar aktivt med att hållbarhetsfrågorna skall vägas in i upphandlingar, inköp och investeringar.

Del 3: Positiva och negativa erfarenheter från förra årets klimatdialog

Saker som kan bli bättre: Testet av smart värmestyrning redovisas på vårens klimatdialog.
Att vi får möjlighet att träffas fysiskt.

Negativa erfarenheter: Inget framkom.

Tack för detta möte

Protokollförare;

Marcus Lindvall, Telge Nät

Protokolljusterare;

Karl Samuelsson, Telge Fastigheter